

Omzendbrief d.d. 5 september 1974 m.b.t. het verlenen van morele, godsdienstige of filosofische bijstand aan gehospitaliseerde patiënten: minister van Volksgezondheid en Gezin De Saeger

Ruim een jaar geleden werd de ministeriële omzendbrief van 5 april 1973 bekend gemaakt betreffende de morele, godsdienstige of filosofische bijstand aan gehospitaliseerde patiënten.

Deze omzendbrief, die uitging van het principe dat de individuele vrijheid van de patiënt zoveel mogelijk dient te worden geëerbiedigd en dat zijn morele, godsdienstige of filosofische begeleiding door een vrij gekozen deskundige onder de best mogelijke omstandigheden moet kunnen geschieden, was bedoeld als een concrete bijdrage tot de humanisering van het ziekenhuis in een nieuwe geest van pacificatie en pluralisme.

Ik meen dan ook dat dit het goede ogenblik is om uit deze eerste toepassingsperiode van de bovenvermelde omzendbrief enkele objectieve conclusies te trekken en de ziekenhuisdirecties van mijn bevindingen in kennis te stellen.

Het is gebleken, dat de omzendbrief van 5 april 1973 over het algemeen door de meeste ziekenhuisdirecties zeer gunstig werd onthaald, en na een korte periode van aanpassing, op correcte wijze werd toegepast. Het feit dat slechts een relatief klein aantal ziekenhuisdirecties mij om nadere toelichtingen verzochten, bewijst niet alleen dat de omzendbrief in klare en bevattelijke bewoordingen is opgesteld, maar ook dat de essentiële richtlijnen die erin zijn vervat geen aanleiding tot betwistingen hebben gegeven en bijgevolg zonder moeilijkheden konden worden nageleefd.

Ik hecht er dan ook aan deze talrijke ziekenhuisdirecties oprecht te bedanken voor de goede en loyale medewerking waarvan zij hebben blijk gegeven bij de praktische toepassing van de bedoelde omzendbrief in hun inrichting.

Nochtans, heb ik, tot mijn verwondering vernomen dat bepaalde essentiële punten van de omzendbrief door sommige ziekenhuisdirecties ofwel niet ofwel op onjuiste wijze worden nageleefd.

Ik wil aannemen dat een zekere overgangperiode nodig was om tot een correcte toepassing van de diverse voorzieningen van de omzendbrief te komen en dat de duur van deze overgangperiode kan verschillen naargelang van de belangrijkheid en de capaciteit van elk ziekenhuis. Na verloop van een jaar echter, meen ik dat de mij gesignaleerde tekortkomingen niet meer kunnen worden toegeschreven aan overgangsmoeilijkheden.

Ik maak dan ook van de gelegenheid gebruik om alle ziekenhuisdirecties eraan te herinneren, dat zij ertoe gehouden zijn alle voorschriften van de omzendbrief van 5 april 1973 nauwkeurig na te leven. In het bijzonder vestig ik hun aandacht op de navolgende verplichtingen:

Wat betreft de informatie van de patiënten

Punt 1, derde lid van de omzendbrief, schrijft voor "dat de patiënt bij zijn opneming in het ziekenhuis, duidelijk over zijn rechten moet worden ingelicht. Te dien einde zal hem een informatienota worden ter hand gesteld, waarin die rechten worden uiteengezet en waarvan de tekst bij deze omzendbrief is gevoegd."

Dit voorschrift dient strikt te worden toegepast, daar het van fundamenteel belang is om de vrije keuze van de patiënt te waarborgen.

Derhalve moet in elk ziekenhuis:

de bedoelde informatienota voorhanden zijn;

de tekst van deze nota volledig overeenstemmen met die welke bij de omzendbrief is gevoegd;

deze informatienota de patiënt ter hand gesteld bij zijn opneming en niet nadat de patiënt er om verzoekt of nadat hem over zijn keuze vragen worden gesteld door een lid van het personeel (verpleegster of maatschappelijk assistente).

Wat betreft de discretie

De individuele vrijheid van de patiënt moet niet alleen worden geëerbiedigd door een juiste informatie over zijn rechten, maar ook door een absolute discretie over het gebruik dat hij van die rechten maakt.

Dit houdt in:

dat de vraag 'Tot welke godsdienst behoort u?' niet mag voorkomen onder de administratieve inlichtingen die aan de patiënt bij zijn opneming in het ziekenhuis worden gevraagd. Zoals hierboven onder 1. c) uiteengezet, moet de informatienota automatisch (d.w.z. zonder dat de patiënt erom verzoekt) en onmiddellijk bij zijn opneming aan de patiënt worden overhandigd. De vertrouwelijke aard van deze nota en van het gebruik dat de patiënt ervan maakt, sluit elke vorm van ondervraging daaromtrent volledig uit.

dat het voorschrift van punt 4, tweede lid van de ministeriële omzendbrief van 5 april 1973 nauwgezet moet worden nageleefd.

De tekst hiervan luidt als volgt:

“Wanneer een gehospitaliseerde patiënt uitdrukkelijk om de bijstand van een bepaalde bedienaar of vertegenwoordiger van een eredienst of van een bepaalde lekenraadgever heeft verzocht, dienen de andere personen, die voor het verlenen van morele, godsdienstige of filosofische bijstand ter beschikking staan van het ziekenhuis, zich van elk bezoek aan die patiënt te onthouden. Dezelfde houding dient te worden aangenomen tegenover de patiënt die verklaard heeft geen enkel bezoek te willen ontvangen”.

Wat betreft de bijstand zelf

Wanneer een patiënt, via het formulier, om de bijstand verzoekt van een bedienaar of vertegenwoordiger van een eredienst of van een lekenraadgever, of wanneer hij de aanwezigheid bij zijn ziekbed vraagt van de door hem gekozen persoon, moet de ziekenhuisdirectie zo vlug mogelijk de betrokken bedienaar of vertegenwoordiger van de eredienst of de lekenraadgever met alle beschikbare middelen op de hoogte brengen van het verzoek van de patiënt (punt 6 van de omzendbrief).

4. Wat betreft de bezoldiging der prestaties

Punt 7, laatste lid, van de omzendbrief bepaalt dat “de nodige bedragen tot betaling van deze bezoldiging en van de prestatievergoeding worden in aanmerking gekomen voor het vaststellen van de verpleegdagprijs”.

Het is derhalve volstrekt uitgesloten, dat de prestatievergoedingen voor de morele, godsdienstige of filosofische bijstand afzonderlijk, d.w.z. buiten de verpleegdagprijs, aan de patiënten worden aangerekend.

Ik verzoek alle ziekenhuisdirecties speciaal te waken over de nauwgezette naleving van de hierboven aangehaalde richtlijnen, die het grondprincipe van de bijstand waaraan ik de aanhef van deze omzendbrief heb herinnerd, op correcte wijze uitdrukken.

De Minister van Volksgezondheid
en van het Gezin,

getekend,
J. DE SAEGER